

Sygn. akt S 11/14

POSTANOWIENIE

Dnia 20 marca 2014r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: SSA Ryszard Ponikowski (spr)

Sędziowie: SSA Edward Stelmasik

SSO del. do SA Robert Zdych

po rozpoznaniu w sprawie V Ds. 65/13/Sp(c) i V Ds. 36/12 Sp(c)

skargi pokrzywdzonych N. G. i D. P.

wniesionej w dniu 29 stycznia 2014 r., na naruszenie ich prawa do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym bez nieuzasadnionej zwłoki

na podstawie art. 430 § 1 k.p.k. w zw. z art. 5 ust. 1 i art. 17 ust. 3 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz.U. z 2004 r., nr 179, poz.1843).

postanowił:

I. pozostawić bez rozpoznania skargę pokrzywdzonych N. G. i D. P.;

II. zarządzić zwrot wniesionej opłaty od skargi na rzecz pokrzywdzonych N. G. i D. P..

UZASADNIENIE

Pokrzywdzeni N. G. i D. P. złożyli w dniu 29.01.2014r. skargę o stwierdzenie przewlekłości postępowania przygotowawczego prowadzonego przez Prokuraturę Okręgową w (...) w sprawach o sygn. akt V Ds. 36/12/S(c) oraz Ds. 65/13/Sp(c), żądając przyznania od Skarbu Państwa kwoty 20.000 zł. Ponadto wniesli o wydanie prokuratorowi prowadzącemu postępowanie zaleceń dotyczących podjęcia niezwłocznych działań do przyspieszenia postępowania i wniesienia aktu oskarżenia do sądu przeciwko osobom co do których postępowanie jest prowadzone.

Skarżący podnieśli, że postępowanie w sprawie pokrzywdzonych zostało wszczęte w połowie 2009 r. przez Prokuraturę Rejonową W.-Z.. Po długim okresie prowadzenia dochodzenia przez tę Prokuraturę, akta postępowania zostały przekazane do Prokuratury Okręgowej we (...), aby ponownie wrócić do Prokuratury Rejonowej W. – Z.. Naraziło to sprawę na nieuzasadnioną zwłokę. Sprawa pokrzywdzonych ponownie została przeniesiona do Prokuratury Okręgowej we (...) aby trafić ostatecznie do Prokuratury Okręgowej w (...). Za każdym razem osoby przejmujące postępowanie musiały poświęcić czas na zapoznanie się z wielowątkową i obszerną sprawą. Sprawa trwa już ponad 4 lata.

Skarżący podkreślili, że na dzień wniesienia przedmiotowej skargi, postępowanie przygotowawcze nadal toczy się w Prokuraturze Okręgowej w J. przeciwko oskarżonym.

W odpowiedzi na skargę Prokurator Okręgowy w (...) podniósł:

Postępowanie przygotowawcze w tej sprawie zostało wszczęte w dniu

8 maja 2009 r. W dniu 18 grudnia 2013r. wydano postanowienie o umorzeniu śledztwa w sprawie prowadzonej pod sygn. akt V Ds. 36/12/sp(c), natomiast w dniu 17 grudnia 2013 r. do Sądu Okręgowego we Wrocławiu skierowano akt oskarżenia w sprawie V Ds. 65/13/Sp(c), zainicjowanej wskutek wyłączenia materiałów ze śledztwa V Ds. 36/12/Sp(c). Tak więc skarżący nie mają racji, że postępowanie pod wskazanymi przez nich sygnaturami nadal się toczy.

Ponadto prokuratura podkreśliła, że główny wątek śledztwa, to jest działania oskarżonych M. T. i A. D. (1) na szkodę ich wierzycieli, w tym na szkodę N. G. i D. P., prowadzony był ostatecznie pod sygn. akt V Ds. 65/13/Spec(c) i objęty został aktem oskarżenia skierowanym do Sądu Okręgowego we Wrocławiu w dniu 17 grudnia 2013r. Zakres przedmiotowy aktu oskarżenia objął czyny popełnione na szkodę wyżej wymienionych związane z dysponowaniem środkami przekazanymi deweloperowi. Te właśnie czyny były główną podstawą pokrzywdzenia N. G. i D. P., a w związku z wniesieniem aktu oskarżenia do Sądu ich interesy majątkowe zostały zabezpieczone.

Zdaniem Prokuratury odnośnie postępowań V Ds. 65/13/Sp(c) i V Ds. 36/12/sp(c) złożenie skargi na ich przewlekłość jest niedopuszczalne z uwagi na ich zakończenie na etapie postępowania przygotowawczego, nadto w przypadku postępowania V Ds. 36/12/sp(c), czyny nim objęte nie miały istotnego znaczenia dla pokrzywdzonych.

Podobne stanowisko zajął Prokurator Apelacyjny we W., a stan sprawy przedstawiony w jego piśmie znajduje odzwierciedlenie w aktach postępowania przygotowawczego prowadzonego przez prokuraturę.

I tak w śledztwie o sygn. akt V Ds. 36/12/Sp(c) M. T.

i A. D. (1) przedstawiono między innymi zarzuty oszustwa na szkodę przyszłych nabywców mieszkań w I. i S.. Oszustwa te miały polegać na działaniu z góry powziętym zamiarem doprowadzenia pokrzywdzonych, w tym skarżących, do niekorzystnego rozporządzenia mieniem poprzez wprowadzenie ich w błąd co do prawnych możliwości wybudowania przyrzeczonego lokalu mieszkalnego zgodnie z przepisami prawa (czyny z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k.).

Uznano jednak, że zgromadzony materiał dowodowy nie pozwala na przyjęcie, że podejrzani działali z góry powziętym zamiarem oszukania pokrzywdzonych. Natomiast ten sam materiał dowodowy pozwolił Prokuraturze postawić owym podejrzanym zarzuty z art. 301§2 k.k., art. 300§ 3 k.k. w zw. z art. 300§ 1 k.k. i art. 300§2 k.k. W związku z tym z tej sprawy (sygn. akt V Ds. 36/12/Sp(c)) w dniu 6 grudnia 2013r. wyłączono do odrębnego postępowania materiały przeciwko m.in. podejrzanym M. T., A. D. (1), W. D., A. D. (2) oraz I. T., w zakresie zarzucanych im czynów z art. 301§2 k.k., art. 300§ 3 k.k. w zw. z art. 300§ 1 k.k.

i art. 300§2 k.k. i inne. Wyłączone materiały zarejestrowano pod sygn. akt V Ds. 65/13/Sp(c), po czym w dniu 17 grudnia 2013r. w tej sprawie skierowany został akt oskarżenia do Sądu Okręgowego we Wrocławiu, który objął również czyny dokonane na szkodę skarżących.

Natomiast postępowanie w sprawie sygn. akt V Ds. 36/12/Sp(c) zostało zakończone w dniu 18 grudnia 2013r. wydaniem przez Prokuraturę Okręgową w (...) postanowienia o umorzeniu śledztwa przeciwko M. T. i A. D. (1), podejrzanym o czyny z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i inne oraz przeciwko I. G., podejrzanemu o czyn z art. 18 § 3 w zw. z art. 300§ 1 i 3 k.k. i inne, a także w sprawie zdarzeń dotyczących czynów z art. 270 § 1 k.k., art. 245 k.k. i inne. Prokuratura umarzając postępowanie powołała się na art.17 § 1 pkt 1 i 2 k.p.k. Jak poinformowała Prokuratura decyzja o umorzeniu postępowania nie jest prawomocna.

Zakres przedmiotowy skierowanego w dniu 17 grudnia 2013r. aktu oskarżenia, sygn. akt V Ds 65/13/Sp(c), jest w istocie tożsamy z macierzystym postępowaniem, sygn. akt V Ds. 36/12/Sp(c), zakończonym umorzeniem w dniu 18 grudnia 2013r. przy czym – w odniesieniu do N. G. i D. P. – wniesiony akt oskarżenia obejmuje wszystkie czyny popełnione na ich szkodę, statuując rolę skarżących, jako pokrzywdzonych działaniami oskarżonych.

Prokuratura Apelacyjna w tej sytuacji wskazała, że zgodnie z ustalonym orzecznictwem oraz poglądami doktryny, owa skarga nie zasługuje na uwzględnienie, gdyż dotyczy etapu postępowania przygotowawczego zakończonego aktem oskarżenia jeszcze przed wniesieniem skargi.

W odniesieniu natomiast do umorzonego śledztwa, sygn. akt V Ds. 36/12/Sp(c), Prokuratora uznała, iż w kształcie nadanym temu postępowaniu po wyłączeniu materiałów objętych aktem oskarżenia, sygn. akt VDs 65/13/Sp(c), brak jest w skardze pokrzywdzonych jednej z przesłanek określonych w przepisie art. 2 ust.2 ustawy z dnia 17 czerwca 2004r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki. Zważyć bowiem należy, iż przedmiot rozstrzygnięcia umorzonego śledztwa, sygn. akt V Ds. 36/12/Sp(c), w zakresie odnoszącym się do N. G. i D. P. (punkty 33 i 91 postanowienia o umorzeniu śledztwa), nie ma zasadniczo znaczenia dla sytuacji prawnej skarżących, gdyż ich interes prawny w omawianym przedmiocie został w pełni zabezpieczony skierowanym do Sądu Okręgowego aktem oskarżenia sygn. akt V Ds 65/13/Sp(c). Tymże właśnie aktem oskarżenia objęto przestępcze działania dewelopera związane z dysponowaniem środkami wpłaconymi przez pokrzywdzonych, podczas gdy decyzja o umorzeniu śledztwa, sygn. akt V Ds. 36/12/Sp(c), dotyczyła jedynie wcześniejszego etapu gromadzenia tych środków. Skierowanie aktu oskarżenia całkowicie więc zabezpiecza interesy majątkowe pokrzywdzonych, umożliwiając im zaspokojenie się w zakresie zgłoszonej szkody. Przy dokonywaniu zatem oceny, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, stwierdzić wypada, że znaczenie dla skarżących zagadnień rozstrzygniętych w postępowaniu sygn. akt V Ds. 36/12/Sp(c) (o ile skarżącym rzeczywiście chodziło o tę sprawę), było jedynie marginalne, a tym samym skarga w odniesieniu do tegoż postępowania winna podlegać oddaleniu.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje

Nie ulega wątpliwości, że skarga N. G. i D. P. na przewlekłość postępowania przygotowawczego prowadzonego przez Prokuraturę Okręgową w (...) w sprawie pod sygn. akt V Ds 65/13/Sp(c) i sygn. akt V Ds. 36/12/Sp(c) nie podlega rozpoznaniu ze względu na upływ terminu do jej wniesienia.

Zgodnie bowiem z art. 5 ust. 1 ustawy o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (zwanej dalej ustawą o skardze) skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiła przewlekłość postępowania, wnosi się w toku postępowania w sprawie. W świetle literalnego brzmienia cytowanego wyżej przepisu oraz jego wykładni, zarówno doktrynalnej jak też operatywnej (sądowej), w tym w świetle licznych judykatów Sądu Najwyższego i sądów apelacyjnych, nie ma żadnych wątpliwości, że zwrot „w toku postępowania w sprawie” dotyczy tego konkretnego etapu postępowania, którego skarga dotyczy i może być ona wniesiona tylko do chwili zakończenia tego etapu postępowania. Jej późniejsze wniesienie jej bezskuteczne.

Skoro zatem Prokuratura zakończyła postępowanie przygotowawcze w sprawie o sygn. akt V Ds 65/13/Sp(c) kierując w dniu 17 grudnia 2013r. akt oskarżenia do Sądu Okręgowego we Wrocławiu, to oczywistym jest, że skarga skarżących wniesiona po tym terminie nie może być merytorycznie rozpoznawana.

Sąd Apelacyjny podziela przy tym argumentację Prokuratury przedstawioną w odpowiedziach na skargę skarżących, że zakres przedmiotowy skierowanego w dniu 17 grudnia 2013r. aktu oskarżenia, sygn. akt V Ds 65/13/Sp(c), jest w istocie tożsamy z macierzystym postępowaniem, sygn. akt V Ds. 36/12/Sp(c), zakończonym umorzeniem w dniu 18 grudnia 2013r. W odniesieniu do N. G. i D. P. wniesiony akt oskarżenia obejmuje bowiem wszystkie czyny popełnione na ich szkodę, statuując rolę skarżących, jako pokrzywdzonych działaniami oskarżonych. Tym samym postępowanie karne którego przedmiotem jest bezprawne wyrządzenie szkody między innymi tym pokrzywdzonym, którzy wnieśli niniejszą skargę, jest kontynuowane z tym, że nie w dalszym toku postępowania przygotowawczego lecz już w toku postępowania sądowego.

Przedmiotem postępowania w odniesieniu do wątku skarżących, zarówno w sprawie sygn. akt V Ds. 36/12/Sp(c) i wyłączonej z niej sprawie sygn. akt V Ds 65/13/Sp(c), były czyny oskarżonych w istocie rzeczy tożsame pod względem historycznym, czyli były to te zachowania oskarżonych, które zasadniczo polegały na pobraniu od nich pieniędzy i nie wywiązaniu się z obietnicy przeniesienia na nich własności nieruchomości w wyniku czego pokrzywdzeni ponieśli wymierną szkodę majątkową. Przy czym nie ma tu znaczenia okoliczność, że początkowo zachowania oskarżonych wobec pokrzywdzonych zostały ocenione przez Prokuratora jako przestępstwo oszustwa, a później ostatecznie

zakwalifikowane jako czyny polegające zasadniczo na pokrzywdzeniu wierzycieli, skoro ocena prawna i tym samym kwalifikacja prawna może się zmieniać w toku postępowania.

Pokrzywdzeni w tym stanie rzeczy nie mogą też skarżyć przewlekłości postępowania przygotowawczego w sprawie o sygn. V Ds. 36/12/s w zakresie, który ich nie dotyczy, w tym bowiem zakresie nie mają tzw. gravamen (analogicznie do składającego skargę odwoławczą) a to dlatego, że nie ma podstaw do przyjęcia, iżby przewlekłość postępowania przygotowawczego w tamtej części nadal szkodziła ich prawom lub interesom (czego zresztą pokrzywdzeni w swojej skardze nie podnoszą).

Zważyć wszakże trzeba, że najwyraźniej skarżący w chwili składania skargi nie mieli wiedzy jaki jest przedmiot postępowania w sprawie V Ds. 36/12/Sp(c) oraz Ds. 65/13/Sp(c) w ostatniej fazie trwania postępowania przygotowawczego w tych sprawach, jak też o tym, że z materiałów sprawy Ds. 36/12/Sp wyłączono znaczną ich część, w tym obejmującą czyny którymi oskarżeni wyrządzili szkodę pokrzywdzonym i sprawę pod tą sygnaturą wraz z aktem oskarżenia skierowano do sądu. Bezspornie dowodzi tego fakt przedstawienia w skardze wniosku o „wydanie prokuratorowi prowadzącemu postępowanie zaleceń dotyczących podjęcia niezwłocznych działań do przyspieszenia postępowania i wniesienia aktu oskarżenia do sądu przeciwko osobom co do których postępowanie jest prowadzone”. To żądanie, jak wyżej wskazano, zostało przez prokuratora zrealizowane jeszcze przed skierowaniem niniejszej skargi do Sądu Apelacyjnego (skarga wpłynęła do Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze w dniu 29 stycznia 2014r., a akt oskarżenia został skierowany do Sądu Okręgowego we Wrocławiu w dniu 17 grudnia 2013r.).

Zaznaczyć na marginesie należy, że wprowadzenie jest możliwe takie działanie sprawcy, którym wyczerpuje on jednocześnie znamiona określone w kilku przepisach ustawy, w tym wypadku w art. 286 § 1 k.k. i art. 301 § 2 oraz art. 300 § 3 k.k. ale wtedy tylko, gdy sprawca obejmował wszystkie znamiona tych przestępstw swoim zamiarem. Nadal byłby to jednak ten sam czyn w znaczeniu ontologicznym, a to wykluczałoby ewentualne równoległe prowadzenie postępowania o ten sam czyn kwalifikowany z jednego z tych przepisów, np. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 §1 k.k., wobec przeszkody procesowej *litis pendentis* (art. 17 § 1 pkt. 7 k.p.k.).

Z tych względów Sąd Apelacyjny orzekł jak w części dyspozytywnej postanowienia.

Na podstawie art. 623 k.p.k. w zw. z art. 17 ust. 3 ustawy o skardze, Sąd Apelacyjny zwrócił skarżącemu uiszczone opłaty od skargi w łącznej kwocie 200 zł.